

УДК 636.5.087.72

**ВПЛИВ БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ РЕЧОВИН ГУМІНОВОЇ ПРИРОДИ
НА ПОКАЗНИКИ ПРИРОДНОЇ РЕЗИСТЕНТНОСТІ КУРЧАТ-БРОЙЛЕРІВ**

Є. О. Михайленко, аспірант, В. Г. Грибан, професор
eugeniePM@ukr.net

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро

Відомо, що стійкість організму птиці до несприятливих факторів зовнішнього середовища цілком залежить від стану його природних захисних сил, тобто неспецифічного імунітету. Останній є фундаментом для формування штучного специфічного імунітету, який формується при введенні вакцини. Тому птиця бройлерного напрямку особливо потребує створення умов для підвищення стійкості організму птиці до несприятливої дії технологічно обумовлених стрес-факторів шляхом підвищення природної резистентності та імунореактивності, що є передумовою продуктивного здоров'я птиці. Встановлено, що гумінові кормові добавки можуть виступати як адаптогени до несприятливих факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, брати участь у регуляції обміну речовин сільськогосподарської птиці [Степченко Л. М., 2000–2015; Стояновський В. Г., 2013; Гунчак А. В., 2013]. Однак недостатньо вивчено вплив кормових добавок гумінової природи на показники неспецифічної резистентності у процесі росту курчат-бройлерів.

Метою роботи є дослідження впливу кормової добавки «Гумілід» при випоюванні на показники неспецифічної резистентності курчат-бройлерів кросу «Кобб 500».

Дослідження були проведені на курчатах-бройлерах кросу «Кобб 500» в умовах ЗАО «Птахокомбінат «Дніпровський» Нікопольського району Дніпропетровської області. «Гумілід» в оптимальній кількості додавали курчатам дослідної групи за допомогою медикатора разом з водою у складі схеми ветеринарно-профілактичної програми. На 12-у, 19-у, 36-у та 42-у добу у сироватці крові курчат контрольної та дослідної груп ($n=10$) визначали вміст загального білка за біуретовою реакцією, бактерицидну активність сироватки за методом Мішеля і Треффера у модифікації О. В. Смірної та Т. А. Кузьміної (1966), а лізоцимну — фотоелектроколориметричним методом за А. Г. Дорофейчуком. Отримані результати обробляли статистично з використанням t -критерію Стьюдента.

Встановлено, що вміст загального білка у сироватці крові дослідних курчат був вищим за контрольні показники на 4,5, 7,4 ($P<0,05$) та 6,7 % ($P<0,05$) на 19, 36 та 42 добу вирощування відповідно. Цей факт може свідчити про підвищення адаптаційних можливостей курчат бройлерного типу за рахунок посилення анаболічної фази білкового обміну при введенні до раціону разом з водою біологічно активної кормової добавки гумінової природи.

Крім того, стан резистентності птахів можливо визначати за показниками активності лізоциму в сироватці крові, який бере активну участь у процесах регуляції клітинного диференціювання та забезпеченні тканинного імуноструктурного гомеостазу. При цьому лізоцим чинить як специфічну ферментну дію, так і неспецифічну, а також бере участь у регуляції проникності тканинних бар'єрів. У сироватці крові лізоцим чинить антимікробну дію, зокрема бактерицидні та бактеріостатичні ефекти на багато бактерій, особливо на грам-позитивні. Не виключена також участь лізоциму у реакціях набутого імунітету. Неспецифічний бактеріоліз викликає саме лізоцим, що посилює бактерицидну дію бактеріолізинів. Таким чином, бактерицидна активність крові є сумарним показником неспецифічного гуморального імунітету. На 42-у добу в курчат дослідної групи після включення «Гуміліду» у схему ветеринарно-профілактичних заходів показники лізоцимної та бактерицидної активності сироватки крові були вищі за контрольні на 46,0 ($P<0,05$) та 33,6 % ($P<0,05$) відповідно.

Отже, отримані дані вказують на посилення гуморального ланцюга неспецифічного захисту організму курчат-бройлерів під впливом біологічно активної кормової добавки «Гумілід».